

**ДО
Г-Н ГЕОРГИ ПЪРВАНОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

**ДО: ГЕН. БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ДО: Д-Р СИМЕОН ДЯНКОВ
ВИЦЕПРЕМИЕР И МИНИСТЪР НА
ФИНАНСИТЕ**

**ДО: ПРОФ. СЕРГЕЙ ИГНАТОВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО,
МЛАДЕЖТА И НАУКАТА**

**ДО: Г-Н ОГНЯН СТОИЧКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА
КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО,
НАУКАТА И ВЪПРОСИТЕ НА ДЕЦАТА,
МЛАДЕЖТА И СПОРТА**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕЗИДЕНТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

Ние, ръководителите на студентските съвети на водещи висши училища, изхождайки единствено от желанието си да бъдем коректен партньор в дългоочаквания процес на реформиране на висшето образование и науката, и след проведена среща-дискусия с наши колеги от страната, изказваме следното

С Т А Н О В И Щ Е

във връзка с предстоящото приемане на Законопроекта за държавния бюджет за 2012 година и реформите в сектор „висше образование“:

1. Базовият норматив за издръжка обучението на студент и размера на семестриалните такси на учащите са двата основни източника на финансови постъпления в държавните висши училища. От направен анализ за последните три години става ясно, че *всяка година държавната субсидия за издръжка се намалява, а студентските такси се увеличават*. Базовият норматив за 2009 г. е бил 963 лв., тази година той вече е 693 лв. Тавана на семестриалните такси през 2009 г. бе не повече от 30 на сто от норматива, днес той е вече 50 на сто.

От Проектозакона за държавния бюджет за 2012 година в § 90 на преходните и заключителни разпоредби се предлага промяна на чл. 95 от ЗВО, където думите „една втора” се заменят с „две трети”, което отново ще означава **увеличение на студентските такси от следващата учебна година**.

За пореден път декларираме пред Вас, отговорните институции, че категорично не сме съгласни с предложенията за промени, които за поредна учебна година са в ущърб на българския студент.

2. Нуждата от “разтърсващи реформи” в сферата на висшето образование в страната е ясна отдавна. Ние самите сме участвали в редица обсъждания, кръгли маси, дискусии и форуми, но без реален резултат към момента. **Чакаме рекламирания нов Закон за висшето образование вече втора година!** Ние смятаме, че лошото образование е причина не само за липсата на висококвалифицирани дипломанти в България, за бавния икономически растеж и евроинтеграция на страната ни, но и за нестихващата вълна от млади емигранти, търсещи щастието си в чужбина. На мнение сме, че вечната дискусията за размера на финансирането на държавните университети, като че ли остави на заден план качеството на обучение, нивото на квалификация на кадрите на изхода и успешната реализация по специалност.

Част от възможните причини за проблемните постановки днес ние откриваме в *морално остарелия Закон за висшето образование*, по който продължава да се ръководи управлението на държавните висши училища. В образователния сектор **липсва ясна визия за модернизация на университетите и стратегия за развитие на висшето образование в страната**, на основата на които последователно и решително да бъдат провеждани реформите в сектора.

Настояваме за **нов Закон за висшето образование**, който да постигне по-високо качество на преподаване, обучение и реализация на младите хора в България.

3. Моделът на финансиране на държавните университети е изключително остарял и създава порочна практика за уравниловка на ВУ. В България *държавните университети са тотално подчинени на чиновническа бюрокрация.* Държавата е тази която определя броя на университетите и студентите в тях, размера на държавната субсидия за един учащ се, както и студентските такси. Това респективно *вързва ръцете на университетите.* Дори едно ВУ да предлага качествено висше образование на европейско ниво, същото не може да си позволи да увеличи студентските такси, няма да получи по-голяма държавна субсидия, нито повече места за обучение на студенти и докторанти. Извода е: *Колкото по-добро качество предлага един университет, толкова по-наказан е финансово той, защото разходите са високи, а приходите са същите.*

Считаме за крайно наложащо **обсъждане и приеме на нов модел за финансиране за реална автономия на държавните висши училища.** Държавата и университетите следва да определят фиксиран годишен бюджет, който да покрие разходите за издръжката на ВУ и подготовката на определена бройка студенти и докторанти „*държавна поръчка*”. Смятаме, че по този начин ще се даде възможност на университетите сами да определят своята стратегия за развитие.

4. Броят на висшите училища в страната достигна рекордните 51 (петдесет и едно). На мнение сме, че *разрастването броя на университетите неминуемо води до разводняване на отпуснатите финансови средства, както и сваля образователните стандарти в сектора.* Отново в § 90 на Проектозакон за ДБ за 2012 г. се предвижда промяна на ЗВО и става ясно, че функциите на Националната агенция по оценяване и акредитация (НАОА), която е специализиран държавен орган за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейността на висшите училища, се изземват. Липсата на посочени от сега единни критерии, ясна методология за модел на финансиране, както и липсата на предварително обсъждане, основателно поражда у нас съмнение и предпоставки за субективизъм.

Оставаме с впечатлението, че **държавата няма волята да посочи и последователно да закрива недобрите специалности, респ. лоши университети,** а просто ги оставя да мизерстват. Световна практика е добрите и не толкова добрите да се класират според рейтингови системи, но в чужбина това се прави от независими и безпристрастни външни агенции.

5. Системата за финансиране на ВУ следва да бъде променена в посока на засилване *мотивацията на учащите се към постигане на по-високи резултати* в учебната дейност. Към момента единствения подобен стимул са студентските стипендии, които достигат до около 10-12% от нашите колеги. В същото време таксите за обучение се фиксират от Министерски съвет в един и същ размер за всички учащи се от дадено професионално направление, което в голяма степен демотивира студентите.

Считаме, че създаването на предпоставки за диференциран размер на семестриалните такси, съобразно постигнати по-висок семестриален успех и резултати в обучението, осезаемо ще се повиши студентската активност по време на следването им. **Реалистични реформи** в тази посока ние виждаме чрез създаване на **университетски фонд за целево финансиране обучението и издръжката на студенти**, постигнали високи резултати, както и осигуряване на **студентско участие в научноизследователски проекти и дейности**.

6. За успешната професионална реализация на завършващите кадри в различните сфери на обществото налага спешно да се помисли за процеса на интегриране в системата. Считаме за крайно наложашо *възстановяване на прекъснатата връзка между университетите*, от една страна, и *бизнеса и държавата*, от друга. Двете страни е нужно да работят в синхрон, който да подсказва интереса към определени специалности. В момента нито държавата, нито бизнесът дава заявка за броя специалисти, от които се нуждае местната власт, държавното производство, публичния и бизнес сектор в България

Решение виждаме в създаването на **специализирани звена към МОМН и ВУ**, които да анализират нуждите на пазара на труда и да подсказват посоката на развитие на висшето образование и науката в България.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕЗИДЕНТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

Изложените по-горе изходни постановки са само част от наболелите проблеми, за които апелираме да се търси спешно решение. *Сериозно сме обезпокоени от случващите се през последните месеци промени в сектор „висше образование“*. Непосредствено преди приемането на първо четене Проектозакон за ДБ за 2012 година, ръководствата на водещи студентски

съвети алармирахме отговорните институции, че потенциалното повишение на студентските такси ще доведе до напрежение сред студентите в страната.

Непровеждането на предварителни обсъждания и съгласуване на поредните промени на ЗВО, липсата на адекватен диалог и резултатност по горепосочените въпроси до момента, будят у нас сериозни опасения, че **образователното министерство няма потребност да комуникира със студентските организации.**

Отстоявайки правата и интересите на студентите, гласували ни доверие, за да ги представляваме публично, виждайки недоволството на студентската общност във връзка с поредното увеличение на студентските такси, липсата на последователни реформи с ясно послание и пренебрегването на мнението на студентските съвети по текущи въпроси, доведе до наше единно решение – **формираме стачен комитет, който бива упълномощен да води разговори с отговорните институции и започва подготовката на план за бъдещи протестни действия!**

Твърдо се надяваме, че ще се вземе под внимание изказаното от нас становище и ще се намери справедливо навременно решение на поставените въпроси.

На 6 декември 2011 г. в голяма конферентна зала на УНСС се проведе среща-дискусия свързана с приемането на Законопроекта за държавния бюджет за 2012 година и реформите в сектор „висше образование”, на която присъстваха ръководствата на студентските съвети на УНСС, ТУ-София, СУ „Св. Климент Охридски”, МУ-Варна, ЮЗУ „Неофит Рилски”, УХТ, МГУ, Тракийски университет, УАСГ, НБУ, МУ-София, ВСУ „Черноризец Храбър”, КТП и ХТМУ.

С уважение:

1. Калоян Димитров, Председател на Студентски съвет при УНСС
2. Емил Красенов, Председател на Студентски съвет при ТУ - София
3. Александър Йорданов, представител на Студентски съвет на МУ - Варна
4. Христо Банов, Председател на Студентски съвет на СУ „Св. Кл. Охридски”
5. Десислава Пирчева, Председател на Студентски съвет на УХТ - Пловдив
6. Веселин Балев, представител на Студентски съвет на МГУ
7. Мила Сукалинска, Председател на Студентски съвет на ЮЗУ „Неофит Рилски” - Благоевград
8. Иван Миндов, Председател на Студентски съвет на Тракийски университет - Стара Загора